

EKSTERCII PRIHAJAJO: KAKO JIM POMAGAMO?

mag. Katarina Kesič Dimic, prof. def.

(objavljeno v reviji Viva, april 2005)

Bolj kot izjema je pravilo, da je večina učencev pred zaključnimi eksternimi preverjanji pod stresom. Včasih ta rahel stres povzroči, da se učenci na preverjanjih odrežejo najboljše možno, kot športniki pod pritiskom; vendar vsem stres še ne pomeni izziva. Marsikomu osnovnošolski uspeh in eksterna preverjanja oblikujejo kariero, saj se glede na doseženo število točk lahko vpiše na določeno srednjo šolo. Pritiski z eksternimi preverjanji se začnejo že februarja, ko učenci pišejo le poskusne teste, da si lahko izoblikujejo mnenje o vrsti vprašanj in vrzelih v znanju, ki jih morajo do pomladi še zapolniti.

Opaziti je, da del učencev že na poskusna preverjanja prihaja v velikem strahu, ali ravno obratno; testov ne jemljejo preveč resno. Posledica obojega je, da nimajo primernih pisal (nalivno pero ali kemični svinčnik) in pripomočkov (ravnila, šestila, navadni svinčniki,...) ter, da ne preberejo navodil dovolj natančno in izgubljajo točke povsem po nepotrebnem. To pomeni, da napake brišejo s korekturnim sredstvom, ki je prepovedano, odgovor podčrtajo namesto obkrožijo, pri slovenskem jeziku pišejo z velikimi tiskanimi črkami (neustrezno zaradi velikih začetnic), pri geometriji načrtujejo z nalivnikom namesto navadnim svinčnikom in še bi lahko naštevali. Nekaj napak je tako malenkostnih in banalnih, da bi se verjetno lahko izdal žepni priročnik »Ne delaj na ekstercih!«.

IZDELAJTE NAČRT UČENJA

Da bi v obdobju do eksternih preverjanj učenci preostali čas izkoristili čimbolj ekonomično, je najbolje, da si organizirajo urnik in načrt dela. Tak načrt lahko marsikoga reši pred stiskami in hitenjem. Načrt da otroku tudi vpogled, da ima poleg učenja tudi veliko prostega časa, ki ga lahko preživi po lastnih željah. Če otrok z učno snovjo ne zaostaja preveč, si lahko privoščiti tudi dan brez učenja (npr. sobota ali nedelja) in ga izkoristi v popolnoma sprostitvene namene (sprostitvev s športom v

naravi). Kakorkoli čudno se že sliši, dobro načrtovan urnik nam vedno prihrani mnogo časa in poleg tega tudi živcev.

KDAJ IN KJE NAJ SE UČI

Ko se otrok loti učenja, je pomembno, da je spočit in poln energije. Nekaterim otrokom odgovarja, da se po prihodu iz šole spočijejo in sprostijo in se dela lotijo šele pozno popoldne. Spet drugi imajo še polno zagona od pouka in delo raje opravijo čimpreje. V obdobju pred eksternimi preverjanji je naš šolar že mladostnik, zato mu lahko prepustimo svobodno izbiro pri načrtovanju obdobja učenja; seveda lahko z rahlimi namigi in nasveti, ki so vedno dobrodošli.

Včasih starši mladostnikov postanejo zbegani in zaskrbljeni, saj si nekateri izbirajo nenavadne ure za učenje. Nespametno se je trdno oklepiti pravila, da je glava najbolj spočita zjutraj in dopoldne. Nekaterim otrokom to sicer najbolj ustreza, tako da med vikendi vstajajo zgodaj zjutraj in do kosila predelajo vso snov. Drugi se začnejo učiti šele po kosilu in vse tja do večera. Največ skrbi delajo staršem tisti, ki zjutraj dolgo spijo, učiti pa se pričnejo šele pozno zvečer in nadaljujejo v zgodnje jutranje ure. Pri izbiri časa za učenje naj se starši ne vmešavajo preveč, dokler ni kakih opaznih težav z ocenami. Mladostnik sam najbolje pozna svoj bioritem in točno ve, kdaj bo lahko vsrkal največjo količino znanja in kdaj je najbolj produktiven. Ne smemo ga gledati skozi očala svojega učnega sloga. Za neuspehe v šoli ni vedno nujno kriv le termin učenja. Pomembno je le, da mladostnika naučimo in navadimo, da je najslabše kampanjsko učenje; zadnjo minuto pred testom; ki v večini primerov ne bo prinesla pozitivnih sadov.

Tudi prostor za učenje naj si mladostnik izbere sam. Večini ljudi ustreza, da med kvalitetnim procesom učenja potrebujejo nemoteče in mirno okolje. Vendar smo že prej omenili, da obstaja več učnih slogov, morda ima ravno vaš otrok drugačnega. Morda mu ustreza, da med učenjem sedi na balkonu, kjer lahko opazuje mimoidoče, ali pa poleg učenja posluša hrupno glasbo. Morda se uči v dnevni sobi polni ljudi ob prižganem TV sprejemniku. Zapomnite si, da ničesar ne smete očitati, dokler ne preverite, kako kvalitetno je osvojil snov, ki se jo je prej učil. Stereotipi in predsodki o uspešnem učenju naj odpadejo!

NAPOTKI ZA USPEŠNO REŠEVANJE TESTOV (in tudi mature)

Ne glede na različne učne sloge, bodo spodnji napotki ali le en del njih, pripomogli k večji uspešnosti na testih in izpitih.

1. Večer pred usodnim dnevom na kratko preleti le najbolj pomembna dejstva: formule, enačbe, zakone, datume. Sicer je zadnji dan prost učenja (ob predpostavki, da si prej pridno delal).
2. Vse kar potrebuješ na dan izpita, testa, si pripravi večer prej; pripravi si oblačila in obutev, preveri vse potrebščine za pisanje ipd. Naj te zjutraj pred odhodom v šolo nič ne spravi ob živce.
3. Zvečer se zgodaj odpravi spat, da si boš kvalitetno odpočil.
4. Nekaj obvezno pozajtrkuj, četudi je to čokolešnik. Tvoji možgani za mišljenje potrebujejo energijo.
5. S seboj imej nekaj ošiljenih svinčnikov za rezervo, dve radirki, več pisal ipd.
6. Na testu najprej natančno preberi navodila in pravila!!!
7. Pri vprašanih poišči ključne besede in si jih podčrtaj (npr. primerjaj, opiši, oceni, izračunaj,..). Vse ključne besede ti povedo že pol odgovora.
8. Najprej reši vprašanja, ki so ti razumljiva in enostavna, ne zadržuj se pri nerazumljivih in nejasnih ti nalogah.
9. Odgovarjaj kratko in jedrnato; z dolgovezenjem ne prepričaš nobenega ocenjevalca.
10. Če ti primankuje časa, pri zadnjih vprašanih odgovori le v obliki alinej ali miselnega vzorca; bolje nekaj točk kot nič.
11. Na koncu preveri rešitve in smiselnost odgovorov. Preglej ločila, velike začetnice, črkovanje pomembnih besed,...kar lahko tudi vpliva na končno oceno.

12. Ostani pozitiven; ne uniči si dneva z negativnem razmišljanjem o pravih rešitvah.

Kar je bilo, je že zapisano!

KAKŠNA POMOČ IN KOLIKO

Nobena rešitev ni, če starši iščejo rešitve namesto otrok. Dolgoročno se bo izkazalo kot slaba naložba. So pa starši lahko odlična pomoč in opora pri iskanju rešitev. To pomeni, da je starš le neke vrste mentor, ki svojega otroka usmerja po poti do rešitev (ga usmeri v knjižnjico, mu predlaga določeno knjigo, izreže časopisni članek, pove spletno stran, fotokopira določeno zanimivost v službi,...). Otroku lahko pomagate tako, da mu velik problem razdrobite na več manjših vprašanj, ki jih bo lahko reševal sam. Prav tako je pomembno, da ob svoji pomoči in razlagah ostajate strpni in razumevajoči. Naj šolska snov ne načne vaših družinskih odnosov.

Pomembno, da otroku zagotovite prostor za učenje in od njega stalno iščete povratne informacije o snovi, ki se jo uči. Poskrbite za zdravo in primerno prehrano in gibalne izlete v naravo. Vsak otrok bo vesel vaših izkušenj z učenjem in snov se mu bo veliko bolj vtisnila v spomin ob smešnih asociacijah in nenavadnih razlagah. Vendar ne pozabite: na testu bo otrok sam. Ne učite se namesto njega, raje ga naučite uporabnih strategij!